نگاه

آنچەجوانانايرانىاز«مدگرايى»مىگويند

مطرح کند.»او در ادامه «مدگرایی» را یکی از نشانه های غرب گرایی میداند و میگوید: «ما تنها توانستهایم از غربی ها این مســلل را به ارث ببریم و کور کورانه از آنها پیروی کنیم. آن چــه مدنظر غربی ها اسـت از طریق بكههاى ماهوار هاى ترويج مے شـــود و باعث تزريق احساس رقابت و چشم و هم چشمی بین جوانان ایرانی می شــود. من با این تقلید کور کورانــه مخالفم. این که بوانهاهيجهويتىاز خودنداشته باشندو كاملاجذب فرهنگجیگانهشوند».

. . . . «رشید» که بحث را به فعالیت شبکههای ماهوار های می کشاند و مشــخصا از شبکه موســوم به «من و تو» ی بهعنوان عاملـــی برای ترویج «مدگرایـــی» نام می برد، . صحبتهایشراادامه می دهد: «مجریهای این شبکه به شکلی ظلهر می شوند که برای جوانان داخل کشور جذابیت داشته باشندواز این راه آنان را به تقلیداز خود محابكنند».

بعب عبیہ . «رشــید» بااشــارہ به یکی از جلســات نقدی که با همین محور در دانشگاه بر پاکرده بودند، می گوید: «ما در جلسه به این نتیجه رسیدیم که «مد گرایی» را یک سری از شــر کټهای خاص ترویج مے کنند تا بتوانند به این وُســیله محصولات و برندهای خود را به فروش انند بايداز حضور اين شـركتها در بازار داخلى جُلوگیری کرد؛ این کارُ تَنها مقداری نظارتُ مُی طلبد. شما ببینید تمام الگوهایی که به جوانان نشان دادهاند، هرکدام یک اداواطواری در می آورند از ورزشکار گرفته تا هنرمند ـ آن وقت چطور می توان جلوی این مسائل را گرفت؟ از خود بیگانگی فرهنگی به همین می گویند ىگ».

طرحنو | «مد» (Fashion) شيوه رفتاري است كه مطور موقت توسط بخش مشخصى از اعضاى يک گروه ، رز در در می شود. در تعریف دیگر، «مد» نوع اجتماعی پیگیری می شود. در تعریف دیگر، «مد» نوع لباسی است که در بازه زمانی متاخر پذیرفته می شود. «مد گرایی» هم به وضعیتی می گویند که فرد، سبک لباس پوشــيدن و در کل رفتار و زندگی خــود را بنا بر آخرین الگوها تنظیم می کندو به محض آن که الگوی تازهای در جامعه رواج پیدا کرد، از آن پیروی می کند. «مد» تنها در شیوه لباس پوشیدن خلاصه نمی شود و عرصههای دیگری از زندگی فرد را هم در بر می گیرد؛ عرصههایی که حتی شامل شــیوه گفتار و لحن بیان فردهم میشــود. موافقان «مد گرایی» این پدیده را به ویژگیهای ذاتی انسان مرتبط میدانند؛ ویژگیهایی که تنوعطلبی یکی از آنهاست و انســان در برابر دل بستن به آن ناگزیر است. مخالفان «مد گرایی» هم با هر صحبتی سریعا این پدیده را با غرب گرایی مترادف میدانندو پای ماهوارههاوقهر مانان رسانههای مختلف را به میان میکشیند در سطرهای زیر با «رشید»، «زهره» و «تکیسا» همراه شدهایم؛ دانشجویان جوانی که در رده سنی ۱۸ تا ۲۲ سال قرار دارند و هر کدام بنا بر . هایشان،از «مد»و «مدگرایی» گفته جربه غرب گرایی همین است دیگر

«رشید»دانشجوی رشته ارتباطات است. او در بخش فرهنگی یکی از گروههای دانشـجویی دانشگاه خود فعالیت می کند. «رشید» تمایل به «مدگرایی» رادلیلی بر خودنمایی میداند و معتقد است کــه «فرد به این سيله مى خواهد قسمتى از نقاط منفى خود را يوشش دُهدو به این شــکل خــودُش را در گروههای مُخْتلف

دربارهمراسم «دختر شایسته

جهان اسلام» مداسلامي

جستوجوي

یک آلترناتیو

طرح نو| «گر خانهای بزرگ یا کوچک، مشــابه

خانههای اطرافش باشد، نیاز اجتماعی سکونت را به راحتی مرتفع میکند، اما اگر یک خانه بزرگ در کنار یک خانه کوچک باشـد، اعضای خانه کوچک،

خود را در یک کلبه تصور می کنند.» بنا بر این گفته ، رب مەشناس نامدار قرن نوزدھم»، میل بە

واکنش به نابرابری روشن و ناگزیر است؛ آن قدر که حتی مسلمانان را وادار به بر گزاری مراسم «دختر شایسته جهان اسلام» کردهاست. مراسمی که شاید

بتوان آن را به نوعی ایجاد فضا و محدوده مداسلامی دانست که می خواهد با اتخاذ تر تیبی در برابر فضای

ی تی روز ایر این جشنواره که چندی پیش چهارمین دورهاش

برگزار شد، مراســمی اســت که به تقلید از مراسم «دوشیزه دنیا» (دختر شایسته جهان) - که هرساله برگزار میشود - شکل گرفته و ۴ دوره را تجربه کرده

است. «کاشانتی» موسس انجمن «زنان مسلمان» هدف از برگــزاری چنین رقابتــی را ایجاد آلترناتیو

اسلامی در مقابل رقابتهای دختر شایسته جهان

میت برت ست. حالا دختران شایسته جهان اسلام با صورت هایی

آرایش کرده سعی میکنند خود را در یک رقابت از لحاظ زیبایی و میزان پایبندی به اســـلام برتر نشان

دهند؛ دخترانــی که بــرای حضور در ایــن رقابت

غربی آن،قرار بگیرد.

توصيف كرده اسد

مخفىشدن دربس هويتى بزركتراز خود

ينجلالى

در روند هویتیابی، افراد احتیاج به احساس تعلقٌ بُهُ یک گروہ و یکپارُچگی و وصل شــدن

به آنهارا دارند. یکسی از جاهایی که این پدید

مى تواند بروز پيدا كند، پديده مد است. افر اد دوست دارند که با گروه خاصبی از مردم، به یکنوع موسیقی گوش کنند، یکنوع لباس بپوشند، یک رنگ خاص را برای لباس هایشان

انتخاب کنند و مواردی از این دست که احساس تعلق آنها را به گروهی از افراد جامعه

ارضاء و یک احساس انسیجام را برای فرد در این چارچوب ایجاد کند. از این زاویه نمی توان

به مدگرایی، نگاه آسیبی داشت.از این جهت است که من به این مقوله نگاه یک سره منفی

امااز جهتی دیگر،می توان مدگرایی رابه نوعی ب دانست و آن را مورد نقادی قرار داد

وقتی یک لباس یا یک رنگ، مُدمی شود، وافراد مدگرا با پوشــیدن آن نوع لباس یا رنگ خاص،

وارد گروه مدگراها میشوند، دیگر حق انتخابی

برای خود قایل نیستند یا این حسق را از خود

سى گيرند. آنها بايداز يک سبکوسياق خاص و

چیزی که می توان آن را به مثابه یک آسیا

تلقى كـرد، همين عدم انتخاب اسـت. هر آن چیزی که باعث بردگی و سرسیپردگی افراد

و موجب از میان رفتن قدرت عمل او شـود، ایراد دارد. زمانی کـه فرد به نوعی پیرو چیزی

باشد، قدرت خلاقیت و ابتکار عملش را از کف

تعيين شده، پيروى كنند.

ندارم.

. ىک آر

کاربردهای دیگری نیز درمورد مدگرایی وجود دارد که من جنبه قابل دفاع تری را گفتم. بيين ديگرى براى توجيه مدگرايى وجوددارد و آن این است که همیشه در «کثریت» بودر به افراد احساس قدرت می دهد. زمانی که یک فرد، خود را با گروهی اینهمان می کند، خود را وارداین اکثریت کرده است و این امکان برایش فراهم میشود که در یک گروه یا دسته، امکان فراموش کردن مشکلات و ضعفهایش را داشته باشد. به تعبير ديگر، فرد، ديگر خودش رانمىيندوخودرا پشت يک هويت بزرگتر مخفىمى كند.

سیسی میشد. تبیین دیگر مقوله مدگرایی، احسیاس نیاز به تأیید گرفتن از دیگران است. این نیاز، یکی از نیازهای انسانی است که اگر وجود نداشته باُشد، امكان هيچ تغيير و تحولي دُر پُديدههاي اجتماعى محتمسل نخواهد بسود. اما موضوع مهمی که در این تبیین وجود دارد، این ا که شــکل بروز و ظهور این نیاز در هر دورهای، متفاوت است. خیلی اوقات، نیاز به تأیید شدن از جانّـب دیگــران، در مقوله مَــد، در دوران کودکــی و حداکشـر در دوره نوجوانی اســت. فردباید تا این زمان به اندازه کافی از این نظر سیر شده باشـد. تأیید گرفتن از دیگران برای موضوعاتي مثل لباس و رنگ پوشش و مدل مو و موارد مشابه، باید در این سن به اتمام بر سد فرد در بزر گسـالی باید درس بخواند، دانشگاه برود، کار پیدا کنــد و در این موار د اســت که باید از اطرافیانش تأیید بگیــرد. یعنی در باب موفقیت در درس و رشته و دانشگاه و محیط کار. اما اگر یک فرد بخواهد در این سن، با مد، جلب توجه كند، قطعااين موضوع نياز به نقد و بررسی آسیبشناسانه دارد.

حتہ ان نگ شاداستفادہ کن آراستگیظاهر،نه تقلیدکور کورانه ـيارى از افراد، ديگر تمايلى به همراهى با «مد» و

«مدگرایی» ندارند؛ جالب آن جاست که –حتی–این حرکت را در اصطلاح «خز بودن» می شمارند. «زهره» دانشـجوی رشــته گرافیک یکی از این افراد است؛ او می گوید: «در بین دوســتانم که از قدرت مالی خوبی هم برخوردارد، افرادی را می شاست م که اصلا تمایلی به ورزش هایی مثل یو گا که مدتی است در بین برخی از گروهها مد شــده، از خود نشــان نمی دهند و حتی ار ترویها مدسته از خودستان می دهد و حتی فکر عمل جراحی گونه و بینی آنها ـ را آزار می دهد و حرصت دارند با چهره طبیعی خونشان زندگی کنندی حرهره» در ادامه می گوید هجند تا از همکلانی هایم متناسب با تعریف مدایرانی و اسلامی به لباس هایی که با این رویکرد تهیه شده است. علاقه پیدا کرداند و از اً "الریها"ی فروش آنها هم بازدیــد میکنند و با وجود قیمتهای گرانی که دارند، لباسها را تهیه میکنند. دوســـتانی هم دارم که همیشـــه دنبال تعویض لباس و تهیه برندهایی هستند که فلان بازیگر و هنرپیشه خارجی پوشسیده است». «زهره» جزو آدمهایی به حســاب می آید که نه مخالف «مدگرایی» اســت و نه موافق آن؛ او از آراســتگی ظاهر دفاع می کنــدو آن را بېرىيىدۇ بۇرىسى مۇر بىلىمى سىر سور سىرىپ بىلىيى بە «مەگرايى»بەحسابنمى آيدازىبازندگى كردن كە بدنىيست؛ البتە تاجايى كەنشوداز آن باعنوان تقليد کور کورانه یاد کرد».

همسر بودن، تحصیلات، آمادگی برخاستن از خواب

در نیمه شب برای عبادت و دانست نمهار تهای زندگی. در دور نهایی این مسابقه، دختران باید در ساعت ۳ بامداد با صدای مودن از خواب بیدار شوند و بعداز عبادت صبحگاهی، گوش به سخنرانی هایی ب برای عبادت و دا:

. در مورد سیستم مالی -اســلامی، تربیت اسلامی و نفسیر قرآن بدهند. «آبابیا عایشه آجیبولا» ۲۱ساله

از نیجر به برنده سـومین دور از این مسابقات (سال ۲۰۱۳) اسـت که در جاکار تا اندونزی برگزار شـد. او بعداز انتخاب شــدن در مسابقات دختر شایسته

. جهان اسلام گفته بود: «ما میخواهیم نشان دهیم که یک زن مسلمان میتواند زیبا و با استعداد

باشـد و پوشـش اسـلامی بـه هیچوجه مانـع او نمی شود.»

به نیکی از او یادُ شود طبیعی استَ. مُسلم استُ که آدم دلش می خواهد متناسب اتمام مردم جهان پیش برود و بتواند از ایرانی بودن خود دفاع کند. در نگاه بسیار ی از کشورها، ایران کشوری متحجر و جهان سومی به حساب می آید، اما ما می توانیم متناسب با مسائل روز جهان پیش برویم و به همه ثابت کنیــم که ایرانیها دمهای سایر کشورها کم ندارند». «تکیسا» چیزی از ا که در یک آتلیه عکاسی کار می کندو از وضع مادی خوبی برخوردار است، صحبتهایش را به این شکل ادامه میدهد که همانسانها تنوع طلب هستیم و دوستداریم که در لباس پوشیدن و حتی دیالو گهای روزمره خود تنوع ایجاد کنیم من حتی یک لحظه هم نمی توانم فکر کنم که با همان لباسی که سال گذشته استفاده می کردم در گروههای مختلفی که عضوهستم حاضر شوم اگر مرابکشیدهم دیگر نمی توانم مثل سال گذشته موهایم را درست کنم یا شلواری را بپوشم که قسـمتهایی از آن بر حسـب مدلی که دارد پارهپاره است». «کیسا» باطعنهای که به مخالفان «مدگرایی» ہی ہما تا مىزند، حرف ھـاى خودرا بە پايان مىرسـاند: تداريملباس جوان هستیم می توانیم هر طور که دوس

تنوع طلبیعیبیدارد؟ در مقابل نگاهی که «رشید» به پدیده «مدگرایی»

دارد، «نکیسا» دانشـجوی رشته عکاسی قرار گرفته.

- رد. - بیسه بیسی وی رسمه محمدی مرز بر . «کیسا» تمایل زیادی دارد که خودش را «به روز» نگه دار دومتناسب با جریان روز لباس بپوشدو آرایش کند.

او می گوید: «این کــه فردی بخواهد خود را به ترین شکل ممکن آراســته کند که در بین دیگران و جامعه

بيوشيم وبه وضعموهاى خودبرسيم وكرنه سنمان كه

ادامه از صفحه ۹

اختلال هويتي درنسل امروز؛ فرداي نامعلوم جامعه ايراني

مثلا لباس قبل از این که کهنه و غیرقابل استفاده شود-جایگزین دیگری برای آن تهیه شـود و مردم آن را خریداری کننـد. می توان گفت مدگرایی درواقع پناهبردن افراد برای رسیدن به آرامش ظاهری است. درباره دلایل گستترش مدگرایی در بین جوانان می توان به یک سری کمبودهای محیط خانواده، انطباق نداشـــتن ارزش هــای نســل ديــروز و امروز و پاسخگو نبودن جامعه به نیازهای نسل جدید اشــاره کرد. جوانــان و نوجوانــان در گرایش به ســمت مد به دنبال تجربه هــاى تازه، جلب توجه يا همشكل شــدن با الگوهاى شخصيتى ذهنی شان هستند. دوره جوانی، فصل تازه ای در زندگی انسان است که جوان با ورود به آن، در پی تجربه ای جدید برای رسیدن به ان، در پسی تعریدای جدید برای رسیدن به هویتی متمایز است. این نیساز در رفتار جوان به صورت مدگرایی خودش را نشنان می دهد یکی دیگر از عوامل مدگرایی، همانندسازی با شخصیتهایی است که جوان آنان را الگوی خود قرار داده است مانند متر پیشههای سینما یــاُخواننَــدگان. در این میانٌ برخــی درصدد جلب توجه دیگران هستند. استفاده از لباس، مدل مو و حتــی کفشهای عجیــب و غریب همه برای جلــب توجه دیگران اسـت. در کل . در کل می توان گفــت مد و گر ایش افراد و قشــر های ی روی خاص در جامعه موضوع گستردهای است که باید به شــکل عمقی به آن پرداخته شود. اگر خواهیم از منظر جامعهشناسمی این پدیده

بخواسیم از منتفر جمعه سناستی این پدیده را مورد بررستی قرار دهیم، علاوهبر پرداختن به پیامدهـای منفی مدگرایی، بایــد به دنبال راهکارهایی برای تعدیل آن بود.

مدگرایی افراطی وغیر افراطی است، مطرح می شود. حال این پر سش مطرح می شود که مد گرایی افراطی چه تاثیراتی در سرنوشت کلان یک جامعه دارد؟ به هر حال بنا بر آنچه شــما می گویید نسَـل جوان جامعه ایرانی در حال این همان شــدن فرهنگی با جامعه جهانی بهویژه بخشهایی از جامعه جهانی چهانی بهویره بخش هنایی از جامعه جهانی است که دارند در یک بستر سرمایدداری اکاره می شـوند، یعنـی هـر روز فرهنـگ مصر فگرایی رابیشتر تجربهمی کنند... انسـانها اگر چـه دارای اختیار هسـتند اما

• بس باز همان تقسیمیندی که نتیجهاش

حال تصور کنید فردی که هویت اصلی خود، ا

گم کرده و در رفتارهای روزمــره ازجمله خرید و اســتفاده از کالاهای مختلف دچار افراط می شود و دارای نیازهای کاذب بوده و نوع پوشش خود را برخلاف فرهنگ خویش تزییس می کند، آیا می تواند از عهده انجام مسئولیت هایی که جامعه ی ر ر ر بی . برعهده او قرار داده، بر آید؟ پاسخ این پرسش منفی است. بنابراین مهمترین آسیب مدگرایی افراطی (باز هم تاکید می کنم که ناشبی از عدم ترب آگاهی، خشی صحیح است) تربیت انسان هایی است که هویت اصلی خود را گم کرده و نسبت به خودشان، جامعه و خداوند مسئولیتی را احساس نمی کنند و اساسا افراد بی مسئولیتی بوده و برای

بمستعینیست از منظـر مصرفگرایـی، رسـانهها در نظام سرمایهداری این انتظار را دارند که هر کالایی قبل از این که کارکرد خود را از دسـت بدهد-

ـنواره با مراسـ

مىشا

ابتکار مجله «زن روز»از سال ۱۹۶۵ در ایران بر گزار

، جشنواره «دختر شایسته جهان اسلام» ملاک

ری، پایبندی به آموزههای اسلامی عنوان شده ت؛هرچند که در تصاویر منتشر شدهاز این مراسم برتری، پایبندی به آموزههای اس

بادخترانی روبه رومی شویم که آرایش نسبتا غلیظی دارند و همانند مدل های غربی گام برمی دارند

برخی از معیارهای عنوان شده در این جُشنواره عبارت است از حفظ قرآن، چگونگی بهترین مادر و

جهان

ستأغليظم

سال ۱۹۵۱ در بریتانیا بر گزار شد. تنها نقطه تمایز به. داد این این جشــنواره با مراســم «دختر شایسته جهان اسلام»شیوه پوشش شرکتکنندگان ومعیارهایی است که برای انتخاب نفرات برتر عنوان شده. گفتنی است، جشنوارهای بانام «دختر شایسته»به

نالمللی است که هر سیال در یکی از کشورها بین امنینی است که هر است ان ریمی از نسورها بر گــزار می شــود. ایــن جـشــنواره قدیمی ترین جشــنواره زیبایی اسـت که با حضور ۲۱۰ کشور بر گزار می شــود.نخســتین دوره این جـشنواره در

بر گزاری میسابقات ارسیال کردهاند و تعی درخواستهاعدد ۵۰۰مراهم گذرانده است. در

که بر گزار می شود. دوشـــيزه دنيــا (Miss World) م

درخواستهای خود را به صورت ویدیویی